

Naturen tilbake til hytta

"Tilbake til naturen"-begrepet har fått en ny dimensjon i sommer. Hyttefargene har aldri vært mer samstemt med det norske landskapet enn nå, ikke minst med fargene i fjellet. Antall spørsmål fra publikum når også nye høyder.

Av ifi.no

Produsentenes hytte-fargekart anno 2010 spiller alle opp mot enda mer naturpreg enn før. For eksempel hos Scanox AS på Lierstranda utenfor Drammen, som er leverandør av Tyrilin-produktene.

Tyrlins hyttebeiser for innen- og utendørs bruk går nå under det nye fellesbegrepet "Fjellets lød". Emballasjen har allerede innbrakt designbyrået deres en bransjepris for godt arbeid. Ordet "lød" betyr preg, dybde og fargespill. Det naturen gjør, det etterlikner man nå i hyttas treverk. Inne som ute. I Tyrilins tilfelle skal tretjære og lysekte fargepigmenter nå framheve ytterveggens lød og fargespill.

Fantastiske spørsmål

Produktansvarlig Christina Hanevold og fagtekniker Gunn Nielsen er to av dem som er mest oppdatert på trendene. De svarer mer enn villig når hyttefolket ringer og spør, eller når de møter dem på messe.

- Vi får mange spørsmål, året rundt. Noen av dem har vi ikke fantasi til å forutse. Hun som lurte på stuefargen i såpeserien "Glamour" tar vel prisen! sier Nielsen, og fortsetter.
- Det er nokså langt derfra til den tradisjonelle innerveggen i ei norsk hytte.

Fra heldekk til slør

Men tider og trender forandrer seg. Det samme gjør mange løsninger vi har sett på som rotekke norske. For få tiår siden var den foretrukne metoden mange og solide malingsstrøk. Fargen skulle være heldekkende og skjule alt tre, ute som inne. Det eneste umalte treverket var vedskiene foran peisen.

Men se: Nå er brosjyrene fulle av hytter i lette fargeslør, i farger med stemningsskapende navn: "Never", "Varde", "Skigard" og "Stubbe" er bare et lite utvalg. Mottoet er at man skal spille på lag med naturen utenfor.

- Ikke minst innendørs. Folk får øynene opp for at det både er vakkert og praktisk. Det praktiske ligger i at treverket inne i hytta beskyttes mot gulningen som oppstår i alt ubehandlet treverk, forteller Christina Hanevold.

Gammel maling tung å ta

Beis, lasur og gjennomskiktighet inni og utenpå hytta åpner for to sentrale spørsmål.

Det første er det vanskelig å svare godt på: Hva med gamle hytter? Hva kan eierne gjøre for å bringe dem inn i en ny tid?

Å fjerne gammel maling på en tømmervegg eller uhøvlet trepanel er så tid- og ressurskrevende at det i praksis er ugjennomførbart. De fleste er tross alt på hytta for å feriere. Av den grunn er det nybygg, ubehandlede og tidligere beisede vegger som kan nyte godt av nye hyttebeiser med lød.

Hyppigere vedlikehold

Det andre spørsmålet er enklere: Hva med vedlikeholdsintervallene? Svaret er at beis generelt har kortere vedlikeholdsintervall enn malt vegg: Fra hvert tredje til femte år bør den beisede fasaden utvendig friskes opp med ny overflatebehandling, litt avhengig av beliggenhet. Innvendig vil en god beis vare like lenge som hytta.

Tjære ikke for den impulsive

Malermester Per Lund Nielsen i Scanox - populært kalt "Tjære-Per" i bransjen - peker på et par egenskaper ved produktene som kundene bør være klar over:

- Du kan for eksempel ikke sette likhetstegn mellom tretjære og tjærebeis. Tretjære er et naturprodukt. Den endrer farge og karakter på solsidene av hytta. Det danner seg fort et løst, gulbrunt pulver på overflaten. På lite solutsatte steder forblir fargen mørk. Den får etter hvert et tykt og skjellaktig preg. Har du først begynt å bruke tretjære, skal du fortsette å gjøre det. Brukt riktig får du da den vakre patinaen som stavkirker og gamle stabbur har. Men: Tretjære kan verken males eller beises over. Eierne vil i så fall få store problemer med fargegjennomslag og blæring.

Det beste fra to verdener

- Tjærebeis er et helt annet produkt. Den kombinerer tretjærens positive egenskaper med oljebeisens

vedlikeholdsintervall. Med alle transparente beiser er det slik at de blir noe mørkere for hver behandling. Da nytter det ikke å få lysnet den med ny, lysere beis.

Lund Nielsen forklarer at Tyrilin har løst denne utfordringen ved å bruke en lys vedlikeholdsbeis.

- Egentlig er den bare en beis med flott, lys farge. Når man har oppnådd den fargen man ønsker på hytta, vedlikeholder man med "Nr. 11, lys". Da forblir fargen den samme år etter år. Vedlikeholdsbeisen er så lys at den gir lite fargeendring, men allikevel god beskyttelse.

Fargevalgets kvaler

Det alltid like viktige - og like vrange - spørsmålet: Hvilken farge bør hytta egentlig ha? Utover smak, behag og årets mote: Her er tommelregelene!

Innenlands, i skauen og på fjellet, er dempede og varme farger bra. Ligger hytta ved kysten eller ute ved ei brei innsjøstrand tåles mer farge, og gjerne sprekere. Det har å gjøre med at vann speiler det kjølige blå himmellyset. Pluss at det virker som om det rett og slett finnes mer lys når store vannspeil dominerer landskapet. Dermed skal det også mer farge til for eventuelt å overdøve lyseffekten. Langs norskekysten, særlig ut mot åpne havstrekninger, har det vært en viss tradisjon for å male frittstående hus i svært sterke farger. For eksempel signalrødt, irrgønt og turkis. Det er fortsatt lov å tenke tanken.

Tenk på dette først

Hvis du begynner å bruke tretjære på hytteveggen, så må du fortsette med det - for alltid

Beising fører til mørkere treverk, for hver behandling

Hytter ved kyst, fjord og sjø og store vannspeil tåler kraftigere farger enn fjellhytter

Vær varsom med blått og gult på fjell- og innlandshytter

Kontrastfarger på utvalgte hyttedetaljer er ofte prikken over i-en

Gulning innendørs kan skjules med en lys beis

Er hytta malt, så fortsett med heldekkende behandling - fjerning av maling tar mye tid

Beis krever hyppigere vedlikeholdsintervaller enn maling og dekkbeis